

Handläggare
Ann-Sofie Crona
Telefon: 08-50803337

Till
Järva stadsdelsnämnd

Skrivelse gällande allvarliga uppgifter om sexualbrott och annan brottslighet inom hemtjänsten

Svar på skrivelse från Robert Westerlund (SD) och Björn Franzén (SD), diarienummer JÄRVA 2026/152

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

En skrivelse har inkommit till Järva stadsdelsnämnd från Robert Westerlund (SD) och Björn Franzén (SD) om sexualbrott och annan brottslighet inom hemtjänsten. Skribenterna ber Järva stadsdelsförvaltning redovisa svar för fem frågor gällande risker och åtgärder för sexualbrott och annan brottslighet inom hemtjänsten.

Förvaltningen bedömer tryggheten och säkerheten för de personer som har insatser från Järva hemtjänst som god. Övergrepp och annan brottslighet är sällsynt inom Järva hemtjänst men förvaltningen är medveten om att det kan finnas ett mörkertal. Det förebyggande arbetet för att motverka brottslighet mot äldre ingår i nämndens verksamhetsplan och omfattar flera verksamhetsområden.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på skrivelsen.

Bakgrund

En skrivelse har inkommit till Järva stadsdelsnämnd den 29 januari 2026 från Robert Westerlund (SD) och Björn Franzén (SD) om sexualbrott och annan brottslighet inom hemtjänsten. Skrivelsen bifogas.

Ärendet

I en skrivelse till nämnden den 29 januari 2026 ber Robert Westerlund (SD) och Björn Franzén (SD) Järva stadsdelsförvaltning redovisa hur man ser på risker för sexualbrott och annan brottslighet

inom hemtjänsten, vilka slutsatser som dragits av den allvarliga problematik som uppmärksammats samt vilka konkreta åtgärder som vidtagits för att skydda äldre från övergrepp och brott. Skribenterna ber stadsdelsförvaltningen svara på följande frågor:

1. Slutsatser av den uppmärksammade problematiken

Vilka slutsatser har stadsdelsförvaltningen dragit av de uppgifter som framkommit om sexualbrott och egendomsbrott inom hemtjänsten, både nationellt och lokalt?

2. Trygghet och säkerhet i hemtjänsten

Hur bedömer stadsdelsförvaltningen i dag säkerheten och tryggheten för äldre som tar emot hemtjänstinsatser i stadsdelen?

3. Kontroller och uppföljning av personal

Vilka rutiner finns för bakgrundskontroller, lämplighetsbedömning och kontinuerlig uppföljning av hemtjänstpersonal, inklusive tim- och visstidsanställda, och hur säkerställs att motsvarande krav och kontroller tillämpas även hos privata hemtjänstutförare som finansieras av kommunen?

4. Förebyggande arbete och ansvar

Hur arbetar stadsdelsförvaltningen, tillsammans med den politiska majoriteten, för att förebygga sexualbrott och andra allvarliga brott inom hemtjänsten?

5. Möjlighet att slå larm

Hur ges äldre och deras anhöriga möjlighet att på ett tryggt, tillgängligt och förtroendeskapande sätt anmäla misstänkta övergrepp, stölder eller andra missförhållanden inom hemtjänsten?

Barnrättsperspektiv

Det aktuella ärendet berör äldre hemtjänsttagare och bedöms därför inte ha någon direkt påverkan på barn. I ett fåtal ärenden kan barn finnas i hushållet, i dessa fall görs barnkonsekvensanalyser. När barn påverkas av ett biståndsbeslut ska barnperspektivet alltid beaktas.

Funktionshinderperspektiv

Personer med funktionsnedsättning som har hemtjänst befinner sig ofta i en beroendeställning gentemot personal, vilket kan öka risken för utsatthet för kränkningar eller övergrepp. Kognitiva, kommunikativa eller psykiska funktionsnedsättningar kan försvåra möjligheten att uppmärksamma, förstå eller anmäla oegentligheter. Tillgängligheten till information om rättigheter och klagomålshantering behöver anpassas efter individuella behov för att inte leda till underrapportering. Ur ett funktionshinderperspektiv

är det därför centralt att säkerställa delaktighet, självbestämmande och tillgängliga skyddsmekanismer. Verksamheten behöver arbeta systematiskt med kompetenshöjning, rutiner och uppföljning för att förebygga utsatthet och säkerställa en trygg hemtjänst för alla.

Jämställdhetsperspektiv

Av skrivelsen framgår att en genomgång av polisanmälningar i polisregion Mitt visar att närmare 400 våldtäktsanmälningar mot kvinnor över 60 år har registrerats sedan 2021.

Kvinnor är överrepresenterade bland äldre omsorgstagare i Järva med hemtjänstbeslut vilket medför en större risk för utsatthet bland kvinnor i jämförelse med män. Kommunen har ett ansvar att integrera ett genusperspektiv i förebyggande arbete, uppföljning och rättssäkerhet inom äldreomsorgen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan följer svar på de frågor som ställts av skribenterna av skrivelsen.

1. Slutsatser av den uppmärksammade problematiken

Förvaltningen tar allvarligt på den information som framkommit om brottslighet mot äldre som skett inom hemtjänst i polisregion Mitt. Hemtjänsttagare ska känna sig trygga i sina hem och inte utsättas för brott. De ska kunna lita på den personal som utför insatserna. Övergrepp och annan brottslighet är sällsynt inom Järva hemtjänst men förvaltningen är medveten om att det kan finnas ett mörkertal.

2. Trygghet och säkerhet i hemtjänsten

Stadsdelsförvaltningen bedömer tryggheten och säkerheten för de personer som har insatser från Järva hemtjänst som god. Det har inte rapporterats några övergrepp (sexuella, fysiska, psykiska eller ekonomiska) enligt lex Sarah de senaste åren. Det har funnits enstaka incidenter om misstänkt stöld senaste året men ingen av dessa har gått vidare varken som personalärenden eller polisiärt då ord stått mot ord och det som försvunnit ibland har kommit fram.

Den låga personalomsättningen inom Järva hemtjänst och enheternas arbete för att hålla personalkontinuiteten nere bidrar till trygghet för de enskilda brukarna. En

bemanningspool kommer att inrättas för att stärka kontinuiteten ytterligare vid frånvaro i ordinarie arbetslag.

I Socialstyrelsens underökning *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen* från 2025 ställs frågan *Hur tryggt eller otryggt känns det att bo hemma med stöd från hemtjänsten?* 83 procent av Järvas hemtjänsttagare har svarat mycket tryggt eller ganska tryggt. Undersökningen inkluderar brukare med både kommunal och privat hemtjänst. Järvas resultat i denna fråga är något högre än Stockholm stad totalt där motsvarande siffra är 82 procent. Resultatet för Sverige är 85 procent och Stockholms län (ingår i polisregion Mitt) 82 procent.

3. Kontroller och uppföljning av personal

I samband med rekrytering kontrollerar hemtjänsten den sökandes ID-handling för att säkerställa identitet. Intyg inhämtas på att den sökande är utbildad undersköterska. Hemtjänsten följer stadens process för kompetensbaserad rekrytering och är noga med referenstagning.

Järva har för närvarande ungefär 1100 beslut om hemtjänst varav 35 procent utförs av kommunal hemtjänst och resterande av privata utförare. När det gäller krav och kontroller hos privata hemtjänstutförare, upphandlade enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) hänvisas frågan till äldreförvaltningen som ansvarar för LOV-avtalen. Avtalen bör innehålla krav på tillräckliga rutiner för anställning, utbildning och kontroll.

En lagändring träder ikraft den 1 mars 2026 som ger kommuner större möjligheter till registerkontroll vid anställning av personer som ska arbeta i hemmet hos äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning. Syftet med lagändringarna är att förhindra infiltration och otillåten påverkan samt att öka tryggheten och minska risken för brott inom kommunala verksamheter. Även privata utförare omfattas av den nya lagen. Möjligheten till registerkontroll ska gälla både vid tillsvidareanställning och vid tidsbegränsade anställningar.

Järva hemtjänst efterfrågar redan idag registerutdrag vid rekrytering men lagändringen kommer att tydliggöra kravet för de sökande att inkomma med utdraget.

4. Förebyggande arbete och ansvar

Äldres trygghet både i den egna bostaden och i närliggande miljöer, är prioriterade områden där nämnden samverkar med andra samhällsaktörer som exempelvis polis och civilsamhälle för att öka tryggheten. Förebyggande arbete sker bland annat genom föreläsningar om bedrägerier och brott mot äldre. Nämndens verksamheter stöttar även äldre i användandet av teknik på ett säkert sätt för att undvika bedrägerier eller att de hamnar i ett digitalt utanförskap. Deltagandet och antalet besökare talar för att detta är stöd som nämnden bör fortsätta att ge. Det genomförs även trygghetsvandringar i samverkan med pensionärsrådet som företräder de äldre i stadsdelsområdet. Trygghetsarbetet är en återkommande del i de mål som sätts upp i nämndens verksamhetsplan.

Utöver förebyggande arbete har förvaltningen en noggrann avvikelshantering där rapporter och utredningar enligt lex Sarah går till sociala delegationen för beslut och redovisas även för nämnden.

Specifikt för trygghet inom hemtjänsten arbetar nämnden för att ha bra rutiner och processer kring anställningsförfarandet av ny personal. Utbildning av medarbetare genomförs i både yrkessvenska och andra kompetenshöjande insatser för att säkerställa en god kvalitet och trygghet i omsorgen. Utbildningar inom hemtjänsten är kostnadsdrivande för verksamheten då varje utbildningstimme behöver vikarietäckas för att säkerställa kundernas insats. Inom Järva hemtjänst finansieras en stor del av utbildningssatsningarna genom stadens kompetensutvecklingsmedel.

5. Möjlighet att slå larm

Äldre och deras anhöriga har möjlighet att lämna synpunkter eller rapportera händelser på flera olika sätt. De kan vända sig direkt till hemtjänsten, till förvaltningen eller till äldre direkt. I en akut situation kan trygghetslarmet användas för att påkalla hjälp. Nya hemtjänsttagare informeras om kontaktvägar och möjligheten att lämna synpunkter i samband med att de tar emot hemtjänst för första gången.

I Socialstyrelsens underökning *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen* från 2025 ställs frågan *Vet du vart du ska vända dig om du vill framföra synpunkter eller klagomål på hemtjänsten?* Av Järvas deltagande hemtjänsttagare svarade 56 procent ja, vilket är en indikation på att förvaltningen behöver arbeta vidare för att säkerställa att samtliga hemtjänsttagare vet vart de ska vända sig.

Hemtjänsten uppmanar alltid den enskilde att polisanmäla vid misstanke om brott och bistår med information och stöd. Klagomål och incidentrapporter tas på allvar och utreds enligt verksamhetens rutiner. Vid behov konsulteras HR-avdelningen för stöd i personalfrågor.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det som svar på skrivelsen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Ingrid Brännström
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilaga

Skrivelse gällande allvarliga uppgifter om sexualbrott och annan brottslighet inom hemtjänsten.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2026-03-12
Ingrid Brännström, Avdelningschef	2026-03-12